

ORNAMENTUL

an . . . 28.— Cor.
 an . . . 14.— "
 an . . . 7.— "
 an . . . 2.40 "
 pentru România și
 străinătate:
 an . . . 40.— franci
 Telefon
 oraș și interurban
 Nr. 750.

REDACȚIA

ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi N-rul 1/a
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 strație.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrise nu se in-
 napolază.

ROMÂNUL

Glaspul ostașilor.

Arad, 5/18 August 1914.

Sire,
 În îndurarea Celui de sus Majestatea
 ră împlinește astăzi cinstita vârstă de
 și cinci de ani, așa de rară în zilele
 de frământări și de enervare. Ați a-
 rite de o domnie așa de îndelungată cum
 găsește pereche în istoria omenirii și
 zănit într'o astfel de țară, în care nu-
 ea mai neobosită activitate de geniu pu-
 împace patimile și vrăjmășiile, și să
 pricească buna înțelegere. Și ați isbutit,
 state; ați adus jertfe din propriul Vostru
 dar acum sunteți pe cale de a ajunge
 îndă, mângăierea și binecuvântarea bă-
 nelor Voastre. Pornirile de ură între po-
 încredințate păstoririi Voastre se vor
 nizuințele lor de rătăcire se vor ade-
 șerte, sufletele lor le veți uni, trezind
 nețărmită dragoste de tron, le. Veți
 roadele de aur ale păcii între ele și
 deschide drum nizuințelor superioare.

Stetul acestor neamuri se întoarce cu
 acum spre Majestatea Voastră, și ruga
 merită cere binecuvântarea Celui de sus
 bătrânețele Voastre și mângăierea lui
 rânile, cari Vă sângeră încă.

Sire,
 Neamul românesc din țările Majestații
 se închină și el în ziua aceasta de
 are, își aduce aminte cu recunoștință

de semnele îndurării Voastre și e gata acum,
 ca totdeauna, să-și aducă sângele ca jertfă,
 dacă așa cere Impăratul său. Și așa a fost
 neamul acesta întotdeauna Majestate. Năca-
 zurile ce-l sugrumau le-a îndurat fără răs-
 vrătire, fără cârteală măcar, dar s'a ridicat
 năvalnic atunci, când brațe fără de lege s'au
 întins amenințătoare spre tronul, dela care îi
 venea odinioară tot binele și în care își vedea
 mântuirea viitorului. Aruncați o privire asu-
 pra trecutului acestui neam de sub stăpânirea
 Voastră, aduceți-Vă aminte, că toate câmpu-
 rile pe unde a trecut poporul vulturului Vo-
 stru, sunt stropite și cu sânge românesc,
 gândiți-Vă la entuziasmul cu care a alergat
 acum sub steaguri, și veți înțelege ce adâncă
 și ce nețărmită e credința lui, și ce zdrobi-
 tor e pumnul lui, când se ridică întru apăra-
 rea tronului și țării.

Când oștile genialului corsican erau la
 porțile Vienei, și întreagă Europa privea des-
 nădăjduită la sbuciumul imperiului habsbur-
 gic, care părea pe sfârșite, atunci pe câmpia
 și în țintirimul dela Aspern au răsărit regi-
 mentele românești, talazurile năvălitoare s'au
 frânt de zăgazul lor de oțel, și străvechiul
 imperiu și-a câștigat iarăși credința în pu-
 terile sale.

meniri, nici de amenințări, decât de credința
 față de tron, moștenită din moși-strămoși.

Ar putea povesti chiparoșii dela Custozza
 de furtunoasele atacuri biruitoare ale flăcăi-
 lor noștri.

Și ar putea spune pădurile de stejar din
 jurul Königgratzului, cum s'au jertfit regi-
 mentele românești ale Majestații Voastre, ca
 să scape de catastrofa totală o armată încă-
 pută pe mâni nesocotite.

Și acelaș sânge al neamului nostru a curs
 pe văile Narentei și sub zidurile Saraievului,
 și acelaș sânge curge acum pe întinderile de-
 luroase ale Serbiei și pe șesurile ierboase ale
 Ucrainei. Sunt toate acestea jertfe isvorite,
 nu din nădejdea unui câștig, ci din cel mai
 înalt sentiment de datorie și credință.

Sire,

Dacă adeseori glaspul nostru de supunere
 și credință n'a putut răsbate până la tronul
 Majestații Voastre, dacă șaizeci de ani de
 muncă și jertfe de sânge au putut lăsa să plu-
 tească încă vre-o slabă umbră de îndoială asu-
 pra noastră, priviți la neamul nostru dela sate
 și orașe, priviți la entuziasmul bărbătesc cu
 care ne știm face datoria, judecați-ne întru
 adâncă înțelepciunea Voastră, ca să Vă con-
 vingeți de netemeinicia acestei bănuieli și de
 vrednicia poporului nostru.

Sire,

Am fost și suntem ostași neclintiți ai Ma-
 jestații Voastre. Din înălțimea, unde sunteți,
 întindeți mână de îndurare părintească, ace-
 stor ostași, deschideți-le larg cărările spre
 Tron, ca în vremile de demult, și vor binecu-
 vânta numele Vostru atât ei, cari Vi se în-
 chină astăzi, cât și urmașii urmașilor lor.

Poporul:

„Cântece voinicești“.

de M. Eminescu — ed. A. C. Cuza pp. 165, 167).

Pe drumul Aradului
 Căntana 'mpăratului
 Când era l'ameazătat
 Fu 'n cetate la Arad,
 Dar când tu în vremea cinii
 Fu 'n marginea Dunării,
 Var în vremea prânzului
 Fu 'n granița Turcului.

Pe din sus de Semering
 Mare loagere se strâng
 Pe dunga răzorului
 Năntea Franțozului,
 Franțozu-'n roș îmbrăcat
 Spre bătaie-i de gătat
 Și leciorii tot striga:
 „Să trăiască Austria“
 „Austria cea română.
 Venea gheneară călare
 Tot strigând în gura mare:
 Nu vă dați leciiori voinici
 Că cerul ne-a ajutat
 Și 'n pădure vom intra,
 Și așa i-om scărpinga
 De n'or uita cât lumea.
 Când era la prăzoșă
 Noi tđiam câte-un ocol,
 Ocolul s'a ocolit
 Piemont s'a prăpădit.

George Coșbuc:

Popa Cojoc.

Curând după suprimarea revoluției dela 1848
 în Ungaria, tânărul împărat Francisc Iosif a vi-
 zitat Ardealul. I s'au făcut ovațiuni din partea
 Românilor și, pe unde trecea îl saluta poporul
 în frunte cu preoții. Intre acei preoți, cari l-au
 salutat, a fost și popa Cojoc dintr'un sat din sud-
 ul Ardealului. Acest preot era în vârstă de vr'o
 cincizeci de ani. Impăratul adresa câte-o vorbă
 două fiecărui preot și uneori și bătrânilor mai
 respectabili dintre țărani. Cum s'a potrivit, cum
 nu, împăratul a întrebat pe preotul Cojoc, dacă
 are copii.

— Am, Majestate. Sunt toți aici.

Și din șirurile poporului au ieșit patru flăcăi
 unul de vr'o douăzeci de ani, și ceilalți trei fie-
 care mai tânăr decât celalalt cu un an. Impăratul
 s'a uitat la flăcăi, s'a uitat lung la popa, s'a în-
 tors apoi spre generalii din suita sa. Generalii
 s'au apropiat, privind cu mirare. Popa era un
 voinic înalt, plin de viață, flăcăii asemeni de
 voinici, zdraveni și frumoși.

— Să trăești, părinte, și să-ți trăească flă-
 căii! O să facem soldați de frunte din ei.

Generalii continuau să șoptească între dâșșii;
 Impăratul se uita cu ochii plini de zimbet la flă-
 căi: erau Români, acei Români pe cari s'a ră-
 zimat imperiul habsburgic în vremuri de grele

primejdii, voinicii lui Iancu, care a ținut streajă
 tronului, când răsvrătitorii lui Kossuth au ame-
 nțințat cu ruină colosul imperiului.

— Să-mi lași, părinte, doi flăcăi, să-i duc cu
 mine la Viena.

Garda imperială a fost totdeauna compusă
 în majoritate din Români, mai ales Năsăudeni
 și Bănățeni, băeți din cele două „confinii mili-
 tare“ care dădeau două regimente de grăniceri:
 păzitori de plaiuri în timp de pace, purtători de
 steaguri și avantgarda oștirilor imperiale în
 vremuri de război. În garda imperială Români
 erau în majoritate, nu numai căci împărații cu-
 noșteau credința și alipirea lor de tron, ci și
 pentru că erau toți voinici ca brazii și frumoși
 mai mare dragul.

— Cum poruncește Măria Ta, răspunse preot-
 tul. Când le-o veni vremea, am să dau cu drag
 și pe ăștia! Și pe cei mai mărunți, să slu-
 jească țara și pe împăratul.

— Numai pe unul ți-l mai vrem, că prea e
 voinic. Unul să-ți rămăe acasă, să-ți sprijine
 bătrânețele, zise împăratul, familiar acum cu
 preotul și încântat de el și de băeții lui.

— Pentru bătrânețe avem noi alții mai mici.
 De va vrea Dumnezeu, vor crește mari spre
 bucuria și mângăierea noastră. Și apoi avem ș
 fete.

— Mai ai copii, părinte?

— Mai am, Măria Ta! Dacă te înduri să-
 vezi, sunt aici.

• Octavian Goga.

De demult...

Tot mai rar s'aud în noapte clopotele dela strungă,
Patru înși la popa 'n casă în azi siat de vreme lungă.

Intr'un sfeșnic ard pe masă două lumânări de ceară,
Plin de grile, peană nouă, moale popa 'n călmară:

„Patru juzi din patru sate, dela Murăș mai la vale,
Cu supunere se 'nclină astăzi înălțimii tale,

Luminate împărate! — Scriem carte cu 'ntristare,
Ne-au luat pășunea domnil, fără lege și 'ntrebare...

Semne-aveam și 'n mlezuine le-au fost pus de mult
bătrânii
De pe când în țara asta numai noi eram stăpânii...

Nu mai sunt acum pe câmpuri, toate le-a sfărmat duș-
manul
Și pe Ionuț al Floarilor ni l'au prăpădit sărmanul.

Ne mor vitele 'n ogradă și ni-e jale nouă foarte
Și 'nălțate împărate, noi n'am vrea să facem moarte!

Dar ne vrem moșia noastră, vrem și pentru mort
dreptate!
Ale înălțimii tale slugi supuse și plecate,

Am trimis această carte și precum ca să se știe
Scriș-am eu popa Istrate în ziua de Sfânt-Ilie.

Iar noi patru juzi cu toții nu știm slova și scrisoarea,
Punem degetul pe cruce și 'ntărim și noi plânsoarea”.

La fereastră-s zori de ziua și pătrund încet în casă,
Juzii treji de gânduri grele, stau cu coatele pe masă.

O nădejde luminează fețele nemângălete
A 'ntărit scrisoarea popa; la tot colțul o pecete.

Moș Istrate se ridică, și cu mâna tremurată
Pune cartea în năframă, de trei ori împăturată...

Întolit de drum iltarul Radu Roată se ivește,
Vechi căprar din cătănele știe carte pe nemțește.

El așează 'n sân scrisoarea și sărută mâna popii,
Juzii-i strâng odată mâna, le mișcă în gene stropii,

Stau cu popa 'n pragul porții, ochii lor spre drum se
'ndreaptă,
Când cu traista subsuoară și tolagu 'n mâna dreaptă,

În scripștea dimineții, care rumenește satul,
Radu Roată pleacă 'n lume cu scrisoare la 'mpăratul.

Împăratul n'a răspuns, a zimbit numai clipind
din ochi și a sărit din șea jos, apropiindu-se de
mulțimea poporului. Câțiva din generalii au des-
călecat și ei.

Popa Cojoc și-a adus copiii, împăratul s'a
dat un pas înapoi, crezându-se ori mistificat ori
batjocorit. Erau trei fete mari, frumoase și fru-
mos îmbrăcate, în urmă doi flăcăi, subțiri
și îndrăzneți la umblet, apoi patru copii mai ti-
neri. Preoteasa venea în mijloc, și de o parte și
de alta de rochie i se țineau doi copii mai mici, iar
în brațe purta alți doi cojocei de fașe, gemeni.
Ei au venit în fața împăratului făcând un grup
cu cei patru flăcăi. Erau șaptesprezece suflete,
o spuză de copii, și toți ai popii. Asemănarea
tipului copiilor și buna-credință a popii au lini-
știt pe împăratul, care la început n'ar fi crezut
în schimbul împărăției sale cu un toiag de cer-
șetor, că toți acești copii sunt frați dela un tată
și dela o mamă.

— Ce ziceți, domnilor de lucrul acesta?

— E o minune, Majestate, o minune, răspund
generalii.

Bătrânii generali nemți credeau, că ie o mi-
nune lucrul, că tânărul popor al Românilor poate
da probe de atâta fecunditate. Împăratul bate
pe umăr pe popa Cojoc.

— Ai avere?

— Am, câtă a dat Dumnezeu!

— Și ce zici, când te gândești că ai atâția
copii?

Pentru „copilul
Împăratului”...

(I. C.) Tragedia ce s'a petrecut „la curtea
împărătească” a emoționat adânc masele po-
porației românești, fiorii dela curte s'au re-
percutat cu efecte potențate aici.

Caracterul specific al unui popor rar se
desvălește în toate laturile și amănunțele sale,
și trebuie să vină împrejurări cari să aducă
momente de supremă emotivitate sufletească
pentru a face posibilă aruncarea de lumini asu-
pra integrității aceluia caracter... Împrejurări
de nuanță tare, străformări radicale sufle-
tești, așanumitele revoluțiuni.

Tragedia dela curtea împărătească a tre-
zit o adevărată revoluțiune sufletească în mij-
locul poporului nostru.

Când chemarea împăratului, resimțită de
pășul cel mare, strigată de primarii, cnejii sa-
telor a străbătut până la bordeele cele mai
slab încheiate, populația românească n'a ză-
bovit cât de puțin, ci a răspuns cu o iuțe lă
vertiginioasă, vigouroasele brațe au părăsit sa-
pa și coasa în satele din munți, prășitul buca-
telor la șes, ciobanii au coborât plaiurile, toți,
cari au primit instrucția militară până la 42
de ani, s'au despărțit de odrasle, de soții, de
părinți, de sat, și au plecat viloros să se în-
carce pe trenuri, să alerge la granițe — să
răsbunc tragedia împăratului, pe chipul în-
curând nonagenarului patriarh să înflorească
iar senitătatea, să i se joace iar zâmbetele în
ochi, luminile bătrâneții să-și recapete în en-
sitate de deunăzi...

...Eu, biet om, muncitor de pământ, ajuns
la 40 de ani, din crepat de zori îmi alerg mâ-
nile scorbuse și picioarele, ceas cu ceas, zi
de zi, an de an, fără să am drept să mă ho-
dinesc, fără să cunosc plăceri și bucurii, fără
să-mi pot plăti cel puțin aruncul (darea, biru),
fără să pot mulcomi gura nesățioasă, a mea și
a lor mei, — cât pot eu prețui? Nimica toată!
Și câtă caznă, Doamne, și câte răutăți! Dar
El, împăratul, bătut de gânduri de soarta ță-
rii, de soarta noastră a tuturor, El, când azi
n'o mai poate răsbii, când vrăjmașii i s'au
strâns din toate părțile în jurul tronului, când

— Ce să zicem Măria-Ta? Noi nici nu ne
gândim când îi facem, nici nu ne batem capul
cu ei când îi avem. Ne sunt grei până sunt mici.
Dacă apucă să crească, ne sunt de ajutor, că
nu mai muncim cu brațe străine. Copiii sunt ave-
rea Românilor, și apoi noi Românilor de copii și
de coate goale nu ne plângem niciodată!

Generalii ascultau vorbele popii cu atenți-
nea omului, care ar auzi pe altul povestind de o
călătorie în lună. Împăratul își strânse sprân-
cenele, ca isbit de-o lumină puternică: parcă
înțelegea acum de ce se plâng cele două națiuni
conlocuitoare ale Ardealului, Ungurii și Sașii,
că Românilor se lătesc și invie, iar ei se răs-lă-
tesc și se pierd. Numărul birue! Românilor nu-
măr vreau să aibă, și număr au, și câtă vreme
Sașii caută averea în barii și Ungurii în fala ex-
terioră, Românilor au coatele goale și zic că
averea sunt copiii!

Împăratul a luat pe flăcăii lui Cojoc la Viena.
Ca să-și susție familia — mai ales însă ca o
recompensă, sau ca un prețiu pentru „merite”
— împăratul a poruncit să se dea popii Cojoc
o penziune de cincizeci de fiorini pe lună, până
când „cel din urmă copil va fi mare”.

Au trecut într'acestea ani mulți. Austria pur-
tase războaie cu Prusia și cu statele nordice
italiene. Împăratul îmbătrânise.

Era pe la 1880.

Intr'o zi cancelarul anunță împăratului, că

răutățile s'au înmulțit, doar vedem bine,
chiamă într'ajutor...

Gospodăria mea e săracă, dar su-
mulți în ea, mulți — și unul fără altul nu
tem trăi. În jurul mesei cu trei picioare
zată tocmai în mijlocul pomestei umbră
simțim așa de bine, când suntem toți la
loc, fără să scoatem o vorbă, aceeaș că
ne trece prin suflet, inima ne bate la fel,
durile ne sunt aceleași, și o vorbă de
scăpată de unul ne scutură pe toți, ne
crește frunțile, ziua ni se încheie bine, sa-
ne e dulce...

Cum ni se strânge inima când moare
ceră vre-una dintre odrasle, fie cea mai
tejită, cea mai fără viață, cea mai bol-
oară, căreia în ceasurile de chin, îi da-
mutarea pe lumea cealaltă — Doamne
mă — Fie chiar unul dintre cei cari ură
școală, unde nu se pricopsește cu nimic
se întunecă mintea, de mi-e milă de el
sângeră sufletul. Fie neputinciosul me-
rinte, ori mama împușinată la chip, tra-
de mult de vreme, pe cari nu-i poți pu-
nici un lucru, nici să puie un vreasă pe loc.

Dar bunul împărat, ce durere i s'o
pe suflet când glonțul a fulgerat viața
lului?” Cumplită durere! Înțelegem foar-
ne durerea asta și trebuie să sărim într'ajutor
doar ne-a chemat chiar El...

Trebuie s'o facem asta, pentru
împăratului, nu mai încapă vorbă, durere
mare, și trebuie s'o potolim, avem dăru-

Iată-ne dinasticismul! Caracterele
logice latine, imprimate în noi deodată
răsărirea noastră pe lume, ne îndrumă
perios, cu necesitate inexorabilă să fim
stici, să ținem la „împăratul” pentru
personificarea națiunii românești, să fim
iali, ordinea și disciplina să se promoveze
toate acțiunile noastre, să ne legăm soarta
nădejdea strâns de viața capului înce-
să ne identificăm cu toate bucuriile, de
și sbuciumările Lui... Nu știm fatalitatea
pe care o purtăm în noi, cum ne va scuti
liman, cum ne va ajuta să înfiripăm viața
Dinasticismul e o calitate inerentă sufletului
nostru și legile sale psihologice ne stăpânesc

un bătrân preot român vrea să aibă un
I se acordă.

Preotul, un om bine făcut, de vro
de ani, impunător cu statura lui, cu fața
cu părul cărunt de tot și cu barba albă,
împăratului că el e popa Cojoc. Împăratul
înțeles, îl uitase.

Preotul îi amintește întâlnirea de acum
zeci de ani. Împăratul își aduce aminte
părat cum era, s'apropie respectuos de el
bilul bătrân ca să-i strângă mâna.

— Cum o mai duci, părinte?

— Bine, Măria Ta, audă-ți Dumnezeu
ciunea și te ție Dumnezeu, ca să ne stă
cu pace și cu dragoste!

— Și ce-ți fac copiii?

— De aceea am venit, Măria Ta. Fetele
măritat, mai pe aproape, mai pe departe
le-a fost scris și cum a rânduit Dumnezeu
cu fetele nu faci casă; ele sunt date, și de
mân. De băieți mi-i jale, Măria Ta. Trei
murit la Cănecreț*) și doi acolo cu Pământ
— trei sunt cătane aici în Beci*). Am
feciori, toți opt au slujit Măriei Tale, că
credință. Acum am acasă unul, singur
optsprezecelea copil pe care Măria Ta
văzută atunci, căci e născut în urmă, și va
pânirea să mi-l ducă și pe el cătană. Io
și preoteasa bătrână, și mila Măriei Ta

*) Königgrätz, Piemont, Viena.

atitudinile noastre publice. Rasa latină în
regitate ei e dinastică și explorările știin-
ce unanim confirmă aceasta. Noi nu ne a-
măm cât de puțin dela linia asta sufleteas-

Imperios cerem deci, la această zi solem-
ca nimeni să nu ne atace, să nu ne jignea-
să nu ne brutalizeze pe viitor trăgându-ne
îndoială *dinasticismul și patriotismul fap-*
tor! Rușinea se va pronunța pentru cei ce
mai îndrăsnii încă să întindă pe farfurie
dreptatea asta, înaintea noastră și înaintea
rămătății...

Dumnezeu să aline în întregime suferin-
de Majestății Sale pentru pierderea „copilu-
”, contribuția omenească la alinare o vor
„bravii Români”, cu abnegația de care
capabilă cea mai bună rasă!

St. O. Iosif:

Eroul dela Königgrätz.

Umblam și eu ca tot ciobanul
Cu fluierul pe lângă oi,
Când ne ochiră cu arcanul
Pe mine și încă pe vre-o doi —
Și cătăniți — nu trece anul —
Se face între Nemți războiu.

Depart, peste munți și ape,
Cu oaste mare ne-au pornit,
Și în țara Praislui, aproape
De Câne-Creț m'am pomenit.
Chitea p'acolo să mă 'ngroape
Al naibil Neamț... Dar ți-al găsit!

Umblam fugar de-o săptămână
Prin codrii Praislui, flămând!
Și ulte-așa... Stam într'o rână
Subt un stejar, și îngânând
O doină, mă gândeam la stână,
La munții mei... ce-or fi făcând!

Iera în nămieț... Da să m'adoarmă
Fosnitul leneș din frunziș...
Tresar... aud deodată o larmă
P'aproape, colea 'n stejeriș:
Pun mâna repede pe armă
Și iau pădurea 'n curmezis...

Măi! ce stau ochii să 'mi privească!
Un vâlmășag de Nemți luptau
Pe-o pajură împărătească...
Erau câți-va de-o apărau
Și mulți voiau să le-o răpească!
Ajută-mi, Doamne, să le-o iau!

Ca o dihanie turbată
M'arunc de-avalma peste ei!
Izbesc la mir trei înși deodată...
Dau iar, — și mai turtesc vre-o trei —
Hel, când să prind de veste, iată!...
Ia-l de-unde nu-s pe Nemții mei.

Eu, haida-hai, cu steagu 'n spate,
Pornesc la drum, cu pașii rari...
Ajung 'n lagăr pe 'nserate...
Ce să-ți mal spun?... Și mici și mari
Mă duseră cu-alalu, fârtate,
La cortul p'ia de ghinărari!

Importanța României.

Viena, 15 August.

Faptul, că atitudinii pe care o va lua defi-
nitiv România, i se atribuie cea mai mare im-
portanță, e foarte caracteristic și extraordinar
de măgulitor pentru însemnătatea ce o are re-
gatul roman din punctul de vedere politic și mi-
litar. Afară de chestia că care Italia ca al trei-
lea stat în tripla alianță va păstra numai o neu-
tralitate Linevoicare față de Austro-Ungaria și
Germania sau va intra în clipa potrivită și ea în
acțiune, zilele aceste de cea mai gravă serio-
zitate au justificat deplin părerea acelor, cari
au pledat pentru câștigarea României în scopul
apărării a flancului de ost împotriva Rusiei,
mai cu seamă fiind armata română atât numeric
cât și prin calitatea ei un factor de cea mai
mare importanță. Nicidecum nu se exagerează,
când se afirmă că atitudinea României va fi de
o importanță determinantă în actuala criză, care
se mai poate rezolvi numai prin deciderea ar-
melor. Nici Serbia nu s'ar fi încumetat să refuze
ultimatul monarhiei, dar nici Rusia n'ar fi în-
drăsnit să intervină în favorul Sârbiei dacă în
atitudinea României n'ar fi urmat după războiul
balcanic o vădită înstrăinare față de Austro-
Ungaria și Germania.

Bărbații noștri de stat n'au ascultat de gla-
surile admonietoare, cari insistau ca importanța
elementului românesc să fie prețuit după valo-

rea adevărată ce o are pentru monarhie. Dacă
ei ar fi avut totdeauna în vedere această im-
portanță, de sigur că Românii din Ungaria n'ar
mai fi avut motive să se plângă și plângerile lor
n'ar fi găsit un răsnet atât de puternic în Bu-
curești.

Ce mare influință au stările din Ungaria a-
supra opiniei publice din România se vede și din
faptul că azi România stă la îndoială de care
parte să meargă de-a Rusiei sau a monarhiei
și a Germaniei.

Diplomații de pe Ballplatz pândesc azi cu
atențiune încordată toate declarațiile bărbaților
români și a presei din București, ca din aceste
să găsească, care va fi atitudinea definitivă a
României. Cercurile vieneze însă, cari totdeau-
na au avut cele mai mari simpatii pentru Ro-
mânii din Ungaria sunt și azi de părere că în
atitudinea aceasta s'ar putea provoca o schim-
bare rapidă în favorul monarhiei, dacă s'ar pro-
mite în chipul cel mai solemn împlinirea dolean-
țelor juste ale Românilor din Ungaria. Prin a-
ceasta s'ar limpezi deplin situația. Declarații
însă care nu obligă la nimic de sigur nu satis-
fac, iar satisfacția întârziată care s'a îndurat
contele Tisza a i-o da deputatului Dr. Vaida e
de o valoare prea problematică.

Austriacus.

George Coșbuc:

In spital.

„Nu 'nțelege vorba, Sire”
Zise-acelaș general.

„Camarazi, să nu vă mire
Că 'ntr' acest spital

„Nu 'nțeleg nici doi cuvântul
Ce-l vorbim, căci li-e străin.
Sunt vitejii din pământul
Cel de râuri plin

„Pe-unde trec ei veseli vara
Peste munții suri și goi;
Ei de-acolo sunt, din țara
Turmelor de oi...

„Scoborând din munți de-adreptul
Par în lupte-oșteni bătrâni,
Ați văzut, cum pun ei pieptul —
Sire, sunt Români”.

Astfel zise generalul
Către tânărul 'mpărat
La Veneția 'n spitalul
Cel improvizat.

„In supremele momente
Când căzură peste noi
Alte patru regimente,
In Amurg cu ploii

„Adunați Românii 'n vale
Zid în urmă ne-au rămas,
Stăvilind dușmanii 'n cale
Până ne-am retras.

„Câți de moarte-atunci scăpară
Zilnic în spitale curg;
Toți ca lei se luptară,
Tinere Habsburg,

„Și-au murit pentru 'mpăratul
Sute de viteji de-ai mei —
Dar acest de-aci, din patul
Șapte sute trei,

„Care zace-așa 'n neștire
Și-i lipsește brațul stâng
Il salut! Dă-mi voie, Sire,
Mâna să i-o strâng.

Imnul Habsburgic.

(Gott erhalte...)

Doamne țara ne-o păzește
Și pe bunul împărat
Să ne ducă la mărire
De-a ta lege luminat;
Strămoșeasca lui coroană
S'o păzim cu dor ne'nfrânt,
Căci de dânsa soartea țării
Am legat cu jurământ.

Munca dreaptă aib'alături
Arma bravelor oștiri,
Iară tu, știință sacră,
Gândul nostru să-l înspîri.
Spor în toate aibă țara,
Spor și gloriei cu prisos,
Și pe cer, ca sol de pace,
Rădă soarele voios.

În unire stă puterea:
Oțeliți și admirați
Lumea toată să ne vadă,
Un ponor întreg de frați.
Mână 'n mână, fără preget
Telul sfânt vom urmări:
Sus stindardul, sus Monarhul,
Țara noastră n'a pieri!

Drepti și sinceri, tari și mândri,
Soli ai sfintei datorii,
Vom opune pieptul nostru
La străine dușmăni.
Având pururea 'nainte
Vitejile de ieri,
Azi ținem de jertfă gata
Și vieată și averi!

mai avem, că mi-au rupt-o și ne-au spus că bani
nu ne mai dau, pentru că cel din urmă copil e a-
cum mare. Și vreau să ni-l jure sub steag, și
noi nu putem munci, că'n el ni-i toată puterea
— și-am venit să cad la picioarele Măriei Tale
să te rog, să ne cruți băiatul, că opt băieți am
avut și pe toți opt cu dragoste i-am dat în sluj-
ba împărăției, dar pe al nouălea nu putem, că
suntem neputincioși, și io cu baba mea nu mai
avem pe nimeni.

Opt soldați să dai țării! Impăratul, mișcat,
se plimba prin sală. Deodată s'oprește.

— Părinte! Opt băieți ai avut, și opt băieți
au fost soldați. Mai ai unul; lasă-l și pe acela
să fie soldat!

Și popa Cojoc s'a întors acasă. Are să-l dea
și pe al nouălea! Are să-l dea.

Doi dintre băieții lui Cojoc, amândoi căpitani
în Viena, au fost puși în disponibilitate prin or-
dini împărătesc. Ei aveau să ia leafă îndoită, cu
condițiunea să îngrijească de bătrânii lor pă-
rinți cât îi va mai ținea Dumnezeu cu zile. Era
tramoasă, era vrednică de un împărat porunca
ce-a dat-o împăratul, și popa Cojoc putea să
se mândrească și să spue tuturor vorbele Mo-
narhului:

„Opt copii am avut, și toți opt au fost sol-
dați! Am mai avut unul, și l-am dat și pe acela
soldat, ca să se pomenească de popa Cojoc și
de băieții lui!”

„Noaptea scobori cu ceață,
Luptelor sfârșit punând,
Până 'n trista dimineață;
Și rânit zăcând

„Printre morți ce-umpleau hotarul
Lângă steagul ce-l avea
Strâns în dreapta sa, stegarul
Singur se sbătea.

„Mâne 'n zori o să-l găsească,
Mâne-al vostru steag, Români,
Mâne stema 'mpărătească
La dușmani în mâni!

„Ah, și nimeni viu pe-aproape
Dintre-ai săi, ca 'ntr'ajutor
El chemându-l să-și îngroape
Sfântul steag al lor!

„Și el n'are, n'are-o mână,
Că 'n bucăți l-ar destrăma
Și cu mâinile 'n țărână
Groapă i-ar săpa!

„I-ar săpa-o 'n stânci cu dinții,
Și-ar muri apoi răsând!
Iată, Doamne-al biruinții,
Tu i-ai dat un gând:

„Steagul său, de lângă cruce
Până 'n poală de desupt,
Dând cu dinții să-l apuce
Rând pe rând l-a rupt!

Și lăsând prăjina goală
Ocoli păduri și stânci,
Doborât de răni și boală
Și tîrît pe brânci

„Printre străji și printre cete,
Ziua stând ascuns prin văi,
Pân'a patra zi când dete
De fătați de-ai săi.

„N'avea graiu, de răni umplutul
Suflet, vai n'avea de fel —
Dar un steag, pierdut crezutul,
Brâu în sân la el!”

Cald bătea 'n ferestre-Amurgul;
Nimeni n'a mai zis nimic.
Și plecat spre pat Habsburgul
Cătr'acest voinic,

Blând l-a sărutat pe frunte;
Spre Români întors apoi:
„Vara, pășunând pe munte
Turmele de oi,

„Și-adunați pe lângă masă
Iarna la ospăț și nunți,
Spuneți tuturor de-acasă
Celor de prin munți,

„Și le 'nserinați viața
Cu cuvânt înălțător,
Că pe-un soț de-al vostru 'n fața
Voastr' a tuturor,

„Săruntându-l împăratul
L'a numit copil al său,
Și c'am stat plângând pe patul
Bietului flăcău!...” —

Romanitatea istorică a Bucovinei.

— O recunoaștere a împăratului Francisc Iosif. —

Un act important ce trebuie să-l atribuim lui Eudoxiu Hurmuzachi este și modul cum a fost alcătuită marca țării ce împăratul cu diploma din 25 August 1862 a conferit-o ducelui Bucovina. Ea reprezintă un cap de bour pe câmp roș albastru, este deci mai că identică cu marca vechei Moldove, probând astfel continuitatea românească a pământului acestuia cu matca sa.

Cea mai mare însemnătate au însă expunerile din această diplomă imperială, căci prin ele se recunoaște *romanitatea istorică a țării*, arătându-se pe larg colonizarea Daciei prin Traian, descălecarea Moldovei prin Dragoș Vodă, falma măreață a eroului Ștefan cel Mare, învingerile lui strălucite asupra dușmanilor creștinătății și ai civilizațiunii și apoi trecerea acestei părți a Moldovei la împărăția Austriei sub numele de Bucovina.

Aceste cuvinte împărătești ce însoțesc diploma, sunt cel mai frumos testimoniu și titlu de nobleță ce l-am primit cândva oficial dela Augustul nostru împărat, și merită să strălucească în litere de aur pe steagul nostru național spre îmbărbătarea tuturor și spre înălțarea sufletului și a inimii născăre!

Și, pentru alcătuirea acestui frumos cuprins al diplomei împărătești a fost consultat Eudoxiu Hurmuzachi de către prietenul său Anton Schmerling, care ca ministru de stat, subscrie diploma împreună cu împăratul.

Recunoaștem ușor în diplomă pe istoricul Eudoxiu Hurmuzachi și nizuința sa ca *caracterul istoric românesc al țării, să fie recunoscut și exprimat din cel mai autoritativ loc al întregului imperiu.*

În anul 1864 el a fost numit marșal al țării și cu o mică întrerupere în 1870—71 a rămas în demnitatea aceasta până la moartea sa, întâmplată în 10 Febr. 1874.

În calitatea aceasta el a avut totdeauna în vedere conservarea caracterului istoric românesc al țării și l-a apărat cu toată căldura la oricare ocaziune. Tot așa a stăruit el, ca limba românească să fie îndreptățită și respectată în cameră și în comitetul țării, și așa s'a și urmat, iar prin concluzul camerei provinciale din 30 Octombrie 1869 se stabilește chiar ca lege ceeace până acuma era numit uz, ca protocoalele ședințelor să se compună și să se verifice atât în limba germană cât și în cea românească.

Pentru ca această hotărîre să poată fi pe deplin realizată, Eudoxiu Hurmuzachi caută stenografi români și, în 25 Mai 1870, îi scrie lui George Bariț să-i trimită din Transilvania astfel de stenograf.

Precum am văzut, Eudoxiu Hurmuzachi a luat parte activă și hotărîtoare la toate actele mari ale neamului său din Bucovina, la emanciparea țării de sub stăpânirea galițiană, la realizarea autonomiei ei sub titlul de Ducat și la organizarea ei pe baze constituționale.

Neobosita sa activitate și marile sale merite pentru țară și împărăție au fost recunoscute și de guvernul central, și în anul 1872 a fost ridicat la rangul de Baron.

Vecinic recunoscător i-a rămas districtul

Câmpulung-Dorna, vechiul ocol al Câmpulungului Moldovenesc, pentru ale căror drepturi de proprietate a intervenit el cu toată puterea, energia și cunoștințele sale în procesul acestor munteni contra statului, și văzând că pe calea de judecată nu va fi ușor a câștiga aceste procese cari dănuiau de peste 80 de ani, el compune în anul 1861 renumita sa petiție către împăratul, cunoscută sub numele de „*Nachtrag und Hilferuf des Moldauisch-Câmpulunger Okols*”, care în sfârșit avu efectul dorit, și toate aceste procese, la intervenția lui Eudoxiu Hurmuzachi ca împuternicit al Câmpulungienilor, se sfârșesc cu o învoială*).

De pe câmpul de război

I.

14/VIII 1914.

Frate V.

Instrună-ți lira pentru odă. Cântă opincarii noștri, căciularii noștri, cari la gloria străbună adaog nouă glorie. Ați cetit „Budapest Hirap” despre regimentul nostru bănățean. Bănățeanul știe cânta și cu pușca. Nu-i Român ca Bănățeanul. Ca un zid neînving merge înainte. Plângi de bucurie. Clopotul morții a sunat pentru slavism... Tot ce au furat vor da înapoi. Cei ce ne-au pângărit altarele își primesc plata cu vârf îndesat, cum numai Românul știe plăti.

Sărvus Dr. F. din rezervă.

II.

14/VIII. 1914.

Domnule redactor!

Botezați în foc de pușcă și de artilerie, Românașii noștri se poartă admirabil. Neпопi vitejilor dela Arcoli, Fântânele și Sadova au rămas credincioși vârtuților și tradițiilor lor străbune. Nici la Plevna n'o fi fost mai mare animația. „Drum bun, drum bun, toba bate”... „Hai cu Domnul sfântul, haidem peste Prut...” — sunt marșurile, care ne conduc la asalt. Iar Prut e oriunde găsim dușmani. Credem, că în vârful baionetelor noastre zace soarta Basarbiei. Așa să fie! Trăiască războiul!

Vă salută prietenul

B. V. locot. în rezervă.

P. S. — Sunt sănătos și fac notițe, pentru ziarul Dvoastră. Scrieți mai cu foc în contra slavilor. Aci iscălește și sergentul Budescu, un erou al regimentului, care a făcut aventura prin Sârbia.

B. V. — Budescu zugsf. — Isidor Sabercean.

III.

(Originalul e scris ungurește, probabil de unguri. — Red.)

On. redacția

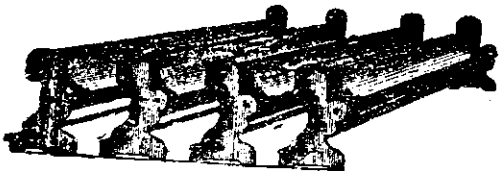
„ROMÂNUL”

Arad.

Vă rugăm cu deplină stimă, să dați loc următoarelor rânduri:

*) Dintr'un discurs festiv al dlui Teodor Ștefanelli, membru al Academiei Române.

Bănci singuratice, foarte practice

PENTRU BISERICI.

Totfelul de aranjamente p. biserici și p. școli

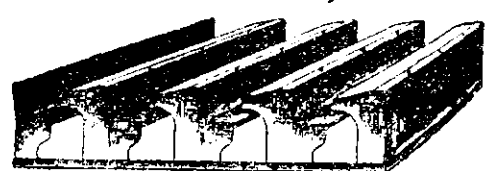
execută ieftin

OLCSVÁRY GYULA, măsar artistic, liferantul Instit. gr. cat.

UNGVAR, Rákóczi-utca 22.

La dorință trimete gratis mostre și prospecte cu desenuri.

BANCI DE ȘCOALĂ

noul, durabile și elegante. (Opus)

in 14 curent, de pe trenul ce mergea spre
... mai multe doamne române, călătora-
... au aruncat bancnote de 10 și 20 cor. și
... de argint, trupelor sanitare, ce se aflau
... para Timișorii, împărțite la trenul de am-
... nr. 7.

Sergentul nostru, Tiszler, a dat fiecărui
... din banii.

Rugăm să primească lumea cu inimă bu-
... multumitele noastre ferbinți, pentru acea-
... facere de bine.

Mai mulți sanitari.

IV.

Măcută, când m'ai născut
Mai bine m'ai fi tăcut
Doamnă fântânele reci
Intre două dealuri seci,
Și dintr'ai mei ochișori
Să fi tăcut pomșori,
Dintr'a-mele picioarele
Să fi tăcut scăunele
Căți deleni pe deal ar trece
Toți să beie apă rece.
Pe scaune ar hodini
Tie, zău ț-ar mulțami,
Și din poame ar gusta
Până ei s'ar sătura.

Așa-mi vine une-ori
Să beau otravă să mor
Dară am doi pușori
Și mă întorc și-m bănuiesc
Și la pușori gândesc,
Că-s micuți și singurei
Aibi Doamne grijă de ei.

Satul meu, sătuț trumos
Rămâi dragă sănătos,
De când am ieșit din tine
La mai mulți le pare bine,
Numai mie-mi pare rău
C'am părăsit satul meu.

Rămas bun iubită țară,
D'oi trăi să te calc iară,
D'oi trăi și n'oi muri
După răboiu oi veni
Vin din viie iar oi beu
Și puiții m'oiu vedea.

Vai Doamne da mult dor duc
Calea seara când mă culc,
Dimineața când mă scol
Cu ochii îs plin de somn.
Wallenrokt*) dela cap
Edu-i Doamne și-asudat,
Și eu, Doamne tot mă mir
Că nu-i apă din pârâu,
Ci-s lacrimi din ochii mei...

Pavel Micula,

husar la reg. de marș nr. 95
din Galiția.

Nantauă cătânească.

Francisc Iosif I și România.

Un moment de culminație pentru soarta
... românesc din Principatele dunărene,
... nostru monarh a săvârșit un mare act
... un act care aruncă o intenzivă lu-
... asupra personalității Sale, și într'o zi ca
... nu-l lăsăm neîncrustat la cronică.

Când suntem gata să recunoaștem con-
... pe cari Franța le-a dat culturii ome-
... influințele numeroase cari au pornit din
... au avut efecte binefăcătoare în deosebi
... viitorul popoarelor mici. Franța impe-
... decidea în mod definitiv în congrese, în
... hotărârea ivirea formelor politice nouă
... s'a pus în serviciul principiului național
... unele părți din continent, dar din
... unei adorabile superficialități diploma-
... a acelaș principiu național l'a com-
... pentru alte părți. Ținuta asta de duplici-
... lui Napoleon III, care preconiza, cum ne
... istoria o Italie unitară și o Românie in-
... dependentă în temelul principiului național, fă-
... acceptate acest principiu și pentru Germa-

nia, — tocmai ținuta asta a adus peirea lui Na-
... poleon III.

Acelaș Napoleon III, căruia istoria îi atri-
... buie independența Principatelor, într'un anume
... moment era decis să-și sacrifice principiul, și
... într'o faimoasă convenție, după 1866, după ce
... Francisc Iosif I a pierdut Venetia, mișcat de
... generositate i-a oferit în schimb România. Im-
... păratul a respins cu indignare proiectul ăsta,
... favorabil, dar dejositor. Un admirabil simț de
... echitate a dovedit Francisc Iosif I, salutând in-
... dependentă și înflorirea României. Slăbiciunile
... diplomației franceze au fost înlăturate, și au
... fost considerate realitățile istorice....

Echitabil și drept s'a dovedit monarhul și
... în „legăturile sfinte”, cu „dopoarele sale”. Re-
... culegerea sufletului românesc din monarhie
... dintre anii 48—78, organizația bisericească și
... școlară din era lui Șaguna se datoresc în mare
... parte inițiativei private a Maj. Sale.

Și poate ne-ar mai fi surprins Maj. Sa și cu
... alte „dreptăți”, dar.... dar dacă nu s'ar fi izbit
... de stânca solitară pe care o prăvăliau camarila
... și guvernele ungare, de-a curmezișul reforme-
... lor dorite de El...

Războiul.

Felurite.

— Din ținuta Angliei și Rusiei reiese, că
... voiesc să pună mâna pe Dardanele.

— Se anunță din Berlin: Ambasada și Ja-
... ponezii aliați în Germania au plecat spre
... casă.

— Germania a provocat Portugalia, că în
... conflictul actual ce ținută va avea. Guvernul
... portughez a răspuns, că interesele lor îi îndeam-
... nă să se alătore la Anglia.

— Renumitul aviator francez Pegoud a fost
... împușcat în Frankfurt, fiind în aeroplan.

— Germania a adresat următorul protest
... către țară, prin intervenția unei puteri neutrale:
... „În ținuturile dinspre răsărit trupele rusești au
... dat foc la mai multe sate și au pustiit tot ce
... le-a stat în cale. Germania ridică protest în
... contra acestui fel de luptă, care e contra drep-
... tului internațional. Dacă războiul degenerează,
... Rusia e răspunzătoare.

Serbia veche.

Armatele noastre raportează în Serbia în
... toate părțile succese strălucite. Sârbii nu pot
... opune rezistență armatelor noastre cari inain-
... tează victorios și nu cunosc nici o piedecă. Du-
... pă informații sigure, Serbia veche va fi cucer-
... rită în cel mai scurt timp.

România a mobilizat.

O telegramă din București anunță că toți
... funcționarii au fost rechemati din concediu pe
... cale telegrafică. Ministerul de războiu român a
... dat un comunicat în care face cunoscut că mo-
... bilizarea armatei românești e terminată. În
... întreagă România a fost sistată circulația de
... trenuri pentru particulari. Se afirmă că tratati-
... vele ministrului de interne al Turciei, Talaat-
... bey, cu guvernul român s'ar fi terminat cu ho-
... țărârea unei acțiuni comune a României și Tur-
... ciei împotriva Rusiei.

Războiul greco-turco-bulgar inevitabil.

Reprezentantul Greciei la București a de-
... clarat că războiul între Grecia și Turcia e ine-
... vitabil din cauza mobilizării armatei turcești.
... Deasemenea va izbucni războiul între Grecia
... și Bulgaria. În Grecia s'a decretat mobilizarea
... generală.

Turcia, România și Bulgaria împotriva Rusiei.

Ziarul vienez „Reichspost” scrie că Tur-
... cia, Bulgaria și România ar ataca Rusia pentru
... ca nu cumva aceasta să ajungă la Cornul de
... Aur.

De pe câmpul de războiu rusesc.

Unele ziare din străinătate au publicat știri
... despre pretinse succese rusești la granițele no-
... stre. Aceste știri sunt în deplină contradicție
... cu adevărul. Detașamentele mixte ale Rușilor
... cari au înaintat câțiva kilometri dela graniță
... pe teritoriul nostru au fost alungate imediat pe-
... ste graniță la Zalozse, Brody și Sokal. Acti-
...unea detașamentelor aceste s'a redus exclusiv
... la jefuirea și incendiarea satelor neapărate de-
... la graniță. Din contră, mai multe detașamente
... din cavaleria noastră au pătruns departe de
... graniță în interiorul Rusiei.

INFORMAȚIUNI.

„Ziua ostașilor”.

Arad, 5/18 August 1914.

O floare numai, domnilor, o floare!...

O floare pentru cei ce 'n luptă dreaptă
Cu propriul lor sânge 'nsamnă-și calea, —
Și pentru cei ce-acasă plâng și-așteapt'...

Mii de voinici se zburzum de durere
Pe câmpuri și prin albele spitale,
Zdrobiți de-otrava rănilor mortale,
Și nu-s puteri s'aducă mângălere,
S'aline-o clipă arșița ce-l doare...
O floare numai, domnilor, o floare!

O floare pentru cei ce 'n luptă dreaptă
Cu propriul lor sânge 'nsamnă-și calea, —
Și pentru cei ce-acasă plâng și-așteapt'...

Ce vi-s doar câțiva bani? O jucărele.
Dar celor storși de foame și de trudă,
Și pe cari nu vrea nimeni, să-l audă,
Ei pot, un colț de pâine să le dele,
Și 'n suflete țările să strecoare. —
O floare numai, domnilor, o floare!

O floare pentru cei ce 'n luptă dreaptă
Cu propriul lor sânge 'nsamnă-și calea, —
Și pentru cei ce-acasă plâng și-așteapt'...

I. ALDEA.

— Mâne, Mercuri, și Joi, fiind sărbători, —
Schimbarea la față și Sfântul Ștefan, numărul vii-
tor al ziarului nostru va apare Vineri seara. În
caz, însă, că vom putea obține permisiunea au-
torităților, Joi vom scoate un număr special.

Pentru cei de acasă. Pe lista dela noi, s'au
mai făcut următoarele contribuții: D. A. Lupean
Viena 2 cor. Dna Iosif Mittner n. Maria Dere-
stye Arad 10 cor.

Inimă românească. Ni se scrie: Recita-
montană 3 (16) August 1914. Onorată Redac-
țiune. Vă rog a publica în prețuitul Dv. ziar,
ca să servească și altora de exemplu, urmă-
toarele:

„Pentru familiile celor plecați la război, din
comuna Recita-montană, au contribuit: Bise-
rica gr. or. rom. din Recita-montană cu suma
de 100 cor. Casina Română din Recita-mon-
tană 50 cor. Reuniunea de cântări și muzică
din Recita-montană 50 cor. Ioan Popovici
preot gr. or. rom. Recita-montană 50 cor.”

Femeile române de aici au pus la dispozi-
ție 12 paturi în școala conf. gr. or. rom. din
Recita-montană, pe seama celor vulnerați în
războiu.

Foiletonul nostru de ieri, articolul contelui
Iuliu Andrassy, este luat și tradus din ziarul
„Magyar Hirlap” nr. din 15 August n. Acest or-
gan publicase cu titlu peste pagină, articolul!

Pentru cei de acasă. Ni se cere să dăm pu-
blicității următorul: „Apel către toți președinții
reuniunilor învățătoresți. Tradiționala credință,
dragoste și iubire de patrie și tron și datorința
de a le apăra, a dus pe câmpul de război și
floarea învățătorimii confesionale, care pe când
își varsă sângele pentru tron, patrie și biserică,
pe atunci acasă văduvele și orfanii oftează de
durere, jale și foame.

Este știut, că învățătorimea noastră e avizată
a trăi numai din salariul ei, dar e în de obște cu-
noscut, cât de neregulat își primește ea salariul;
și dacă aceasta a fost așa în timpuri normali, ne
putem ușor face idee cum e acum.

Iată pentru ce apelez și rog călduros pe
toți colegii rămași acasă, dar îndeosebi pe pre-
ședinții reuniunilor noastre, a interveni la vene-
ratele noastre consistorii și a le ruga, să dispună
de urgență plățirea regulată a salarelor învăță-
toresți, lunar și anticipativ, iar despre aceasta,
să ceară reverse pe lângă observarea, că în-
dolenții vor fi pedepsiți în calea ordinei; cu un
cuvânt să fie rugate consistoriile, ca în această
cauză, să nu primească nici un fel de scuză.
Leucușești, în 2/15 August 1914. I. Furdian, pre-
ședintele reuniunii învă. desp. Belinț.

Aniversarea M. Sale în Arad. Marti, dimineața la orele 10 și jum. a avut loc în biserica gr.-or. română din Arad o slujbă religioasă (Doxologie) ca de obicei în fiecare an la ziua nașterii monarhului. În absența P. Sale episcopului *Ioan I. Papp*, care după cum aflăm e bolnav, a oficiat P. C. Sa d. *Roman Ciorogariu*, dir. seminarial, asistat de dnii *Vas. Beles*, protopop, *G. Popovici*, ref. bis., *Muscan*, casier consist., *Gavril Bodea*, paroh, *Victor Fizeșan*, preot militar și diaconii dnii *Dr. Lazar Iacob*, prof. seminarial și *Cornel Lazar*.

A asistat un public foarte numeros, intelectuali și popor.

La slujba dumnezeiască a asistat soldații români ai regimentului 7 de honvezi în frunte cu generalul și întreg corpul ofițerilor regimentului, în ținută de campanie.

La sfârșitul slujbei dumnezeiești preotul militar d. V. *Fizeșan* a ținut o entuziastă cuvântare îndemnând pe soldații români să se arate vrednici urmași ai vitejilor români cari au murit în războaie pentru apărarea tronului Casei de Habsburg și pentru patrie.

Entuziasta cuvântare a dlui preot militar V. *Fizeșan* a fost des aprobată iar la sfârșit toți soldații și publicul au isbucnit în strigăte de „Să trăiască monarhul!”

După cuvântarea preotului militar publicul a cântat imnul Casei domnitoare: „Doamne ține și protege!”

— Terminându-se slujba dumnezeiască generalul, corpul ofițerilor, preotul militar român, d. N. *Fizeșan* și numeroși intelectuali români au mers la biserica sârbească, unde d. protopop *S. Jupansky* asistat de preotul militar sârb a oficiat o slujbă dumnezeiască (Doxologia) din prilejul aniversării zilei nașterii M. Sale.

Au asistat soldații sârbi ai regimentului 7 și numeros public.

La sfârșitul slujbei dumnezeiești preotul militar sârb a ținut o foarte frumoasă cuvântare îndemnând pe soldați să fie cu supunere către superiori și să apere vitejește cinstea tronul și a patriei. Soldații au răspuns cu puternice strigăte de „jivio” (să trăiască!).

Lămurire. Ni se scrie: „Onorată Redacție! În nr. 169 al ziarului „Românul” între informațiuni a apărut știrea cu titlul „Pro patria” despre adunarea ținută în comuna Borsă de Murăș com. Arad în 9 l. c.

Înaintea publicului cetitor din aceste orduri apare par'că eu aș fi vorbit în limba maghiară, ceea ce n'a fost așa, deoarece în limba maghiară a vorbit singur numai notarul *Aron Farkas*, iar eu în împreună cu învățătorul *George Pleș* am vorbit în limba română. Vă rog deci binevoit! a publica aceste orduri pentru lămurire. Borsă de Murăș, la 15 August 1914. Cu toată stîmă: *Teodor Papp*, preot gr. cat. rom.

x În atențiunea bolnavilor! Balsamul *Mittelmann* pentru stomac încetsază în scurtă vreme lipsa de apetit, incuierea scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3 ori pe zi, înainte de mâncare, câte o lingură cafea. **Prețul 2 coroane.** Pregătește și expediază: *Eugen Mittelmann*, farmacie la „*Leul de aur*” în *Ungvár*, str. *Nagyhid-u.* (Mi 1621)

Ultima oră.

GERMANII ȘI RUSII.

(Ag. Wolff). În pasul *Vogezilor*, lângă satul *Sirmek*, două batalioane de infanterie germană, cari se aventuraseră prea înainte, au fost atacate de artileria rusească, postată la *Donon* și a fost silită să se retragă cu pierderi considerabile.

HONVEZIMEA.

„Monitorul Oficial” publică azi ordinul monarhului, prin care, conform constituției, conducerea militară este autorizată să ducă în război honvezimea și gloatele, chiar și peste granițele țării, după trebuință.

POȘTA ADMINISTRATIEI.

Ștefan Perian, *Vlaicovăț*. Am primit 14 cor. în abonament până la 30 Septembrie a. c.

Traian Popii, *Jebeli*. Am primit 7 cor. în abonament până la 30 Septembrie 1914.

George Sperlea, *Jurjova*. Am primit 7 cor. în abonament până la 30 Septembrie 1914.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

HOTEL „BOULEVARD”

SIBIU.
NAGYSZEBEN.

Zidit din nou s'a deschis în 1 Mai 1914. Este situat în cel mai cercetat și mai frumos loc în oraș. Priveliște admirabilă. 60 camere elegante moderne. Incalzire centrală, electricitate, apă caldă și rece, lift, garaj p. automobile, automobil la fiecare tren. Restaurant propriu exoelent.

Roagă binevoitor sprijin arendatorii:

HAYDEKER și KASPER.

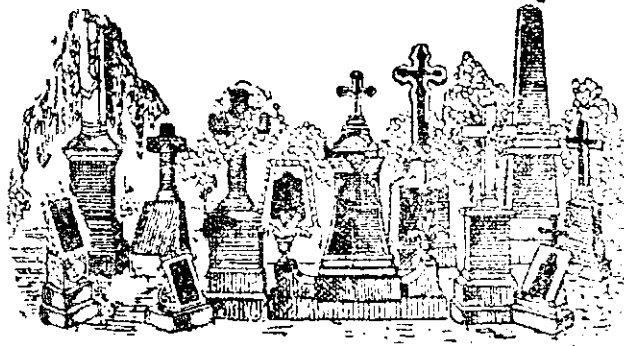
Camere dela 3 cor. în sus.

Ha 2187

ADOLF ZIEGLER

PIETRAR Sibiu-Nagyszeben str. Sării 37.

Atrage atențiunea on. public din loc și provincă asupra magazinului de pietre mormântale și atelierului de piatrărie.

Bogat asortiment de monumente mormântale de marmoră de Carrara, granit, sienit porfir, labrador etc. — Execut totfelul de lucrări de piatrărie și sculptură în piatră, după orice desen, precum și monumente mormântale, s. Treime, cruci pe lângă drum și lucrări de piatră pentru clădiri, în stilul cel mai frumos și modern. Renovarea și aurirea monumentelor vechi mormântale se execută prompt și ieftin. — Prospecte și deseneuri la dorință trimet gratis și franco.

Zi 1961

INGINER

CAROL GRAEFF

birou tehnic și întreprindere de instalațiuni
Bistrița (Besztercze) str. Ungur nr. 25.

Execută lucrări pentru luminatul central cu electricitate, baterii de electricitate, curent slab, apaducte și canalizare, în orice mărime și execuțiune. Liferează motoare, mașini industriale, transmisii, aparate medicale și pentru semnale, fiere de căleat cu electricitate, aparate pentru încălzit și fert. Execută schițe, proiecte, prospecte și socoteli de rentabilitate gratis fără obligamente.

(Ga 1849)

Magazin permanent de totfelul de
lampe electrice și material de instalațiuni.

Plătiri în rate!

Condițiuni favorabile de plătire!

Plătiri în rate!

Pentru lucrările executate garanție pe mai mult
ani. Întreprinderea aceasta nu e provizorie.

Délczeg Pá

PIETRAR

BISTRITA, (vis-à-vis) de cimitirul evanghelic

Atrage atențiunea on. public din loc și provincă asupra magazinului de pietre mormântale și atelierului de piatrărie. — Bogat asortiment de monumente mormântale de marmoră de Carrara, granit, sienit, porfir, labrador etc. Execut totfelul de lucrări de piatrărie și sculptură în piatră, după orice desen, precum și monumente mormântale, s. Treime, cruci pe lângă drum și lucrări de piatră pentru clădiri, în stilul cel mai frumos și modern. Renovarea și aurirea monumentelor vechi mormântale se execută prompt și ieftin. — Prospecte și deseneuri la dorință trimet gratis și franco. — Renunțarea mea firmă să nu o confundați cu alte firme similare.

(Na 13)

Ha 2186

F. HACK

mecanic

Sibiu-Nagyszeben, Dragoner-wache nr. 2.
lângă WILHELM ANDREE.

Execută toffelul de lucrări în bransa aceasta și anume:
mașini de cusut, biciclete, gramofone,
aparate cinematografice, aparate fotogra-
fice, instrumente speciale și brevetate, pre-
cum și introducerea curentului electric și
rețea telefonică.

Serviciu prompt și conștiințios. :: :: :: Prețuri ieftine.

Carl Stürner

funar
succesorul lui
Joh. Ongert's

SIBIU
Hermannstadt
Saggasse 22.

■ Oferă lucrări de cânepă curată: funii pentru transmisiuni, funii pentru care, legătoare, ștreanguri, căpește, cingătoare ațe pentru rolete, ață pentru saci etc.

■ **MARE ASORTIMENT DE AȚE ȘI FUNĂRII.** ■

Revânzătorii primesc rabat! Su 2069

CEL MAI MARE MAGAZIN DE BLĂNĂRIE

Dudás Sándor Kolozsvár

Unio-utca 8.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul său asortiment de blănării cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, manșoane, boare, căciuli pentru domni și doamne, ultima modă și lucrute cu gust. Prețuri ieftine. Primește orice lucrări de blănării pentru prefacere, căptușire, căptușirea și collarea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de 1-ai rang. (Du 1275—)

CEASURI PENTRU BISERICI.

SZÁNTHÓ GYULA

fabrică de ceasuri pentru biserici

NAGYVÁRAD,
Damjanich-utca 30 szám.

Oferă ceasuri pentru biserici cari se trag odată pe săptămână, odată la 8 zile și odată la zi, durabile și precise. Prețuri ieftine. Fabrică cu putere electrică. Garanție pe mai mulți ani. Prețurent la dorință se trimite gratis. Plăci (tabla) pentru ceasuri cari luminează noaptea, executate admirabil. — Prețuri ieftine. (Sa 88)

Liferantul diecezelor gr. or. și gr. cath.

H. TH. BONNET,

stabiliment industrial de măsorie de lucrări p. clădiri și de mobile, cu putere motorică

BISTRITA (Besztercze), Felsőkülváros, Fő-ut 25.

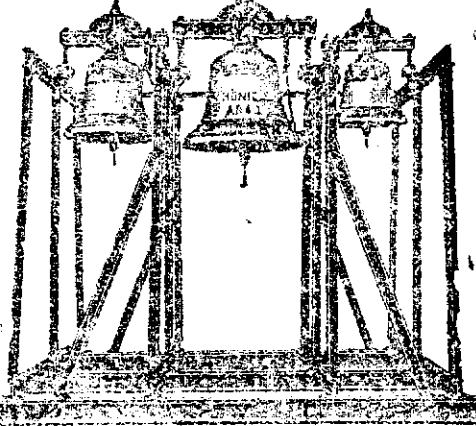
Execută în mod inexcipientabil toffelul de lucrări pentru **clădiri și mobile,** și anume:
Lucrări pentru clădiri, portaleuri, mobilier pentru prăvălie, cafenea, școli și pentru biserici, apoi aranjamente complete pentru dormitoare, prânzitoare și pentru bucătării, cu prețuri foarte ieftine. (Bo 2083)

Proiecte și prospecte gratis.

O nouă invențiune de clopote!

Clopotul rezontor brevetat este alcătuit așa că fortifică nu numai un sunet, ci și alt sunet armonice și astfel **asemenitor acordului** dă un sunet plin, puternic și sărbătoresc precum și adănc.

Ho 1632

Echipeamente p. clopote de fer
Staluri " " " "
Prospecte și preliminar de spese gratis.

Friederich Hönig

fabrică de clopote brevetată
Arad, str. Rákoczi nr. 11-28.

NOUĂ prăvălie de obiecte mecanice.

NOUĂ prăvălie de obiecte mecanice.

Cu stimă aduc la cunoștința on. public din localitate și din provincie, că în **Timișoara-Cetate (Temesvár-Belv.) Losonczyi-tér 16,** lângă biserica catedrală, am deschis

O excelentă prăvălie de obiecte mecanice

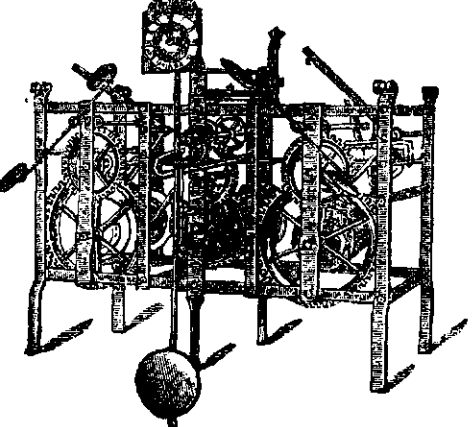
corespunzătoare tuturor cerințelor moderne. — Țin în depozit cele mai bune mașini de cusut, biciclete și fonografe; execut toffelul de lucrări în bransa mea, cu prețuri moderate și pe lângă garanță.

Cu deosebită stimă: **Schuster Gusztáv,** mecanic
fost conducător al atelierului mecanic a lui STAM. (Su 2211)

CELE MAI EXCELENTE

CEASURI DE TURN

(Pa 6012)

execută din oțel, fier și aramă precum și repararea precisă a acestora pe lângă garanță.

Papp Kálmán

fabricant de ceasuri pentru turn
Temesvár-Gyárváros, Fő-u. 34

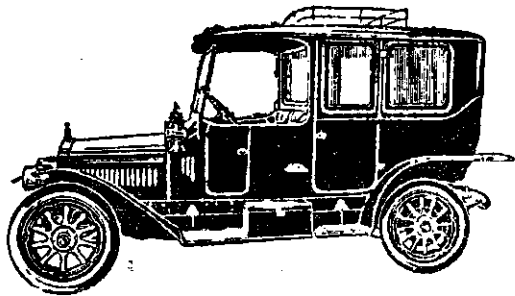
Prospecte gratis.
La dorință merg pe cheltuiala mea la fața locului.

LITTMANN RÓBERT

ATELIER PENTRU REPARAREA AUTOMOBILELOR, MOTOARELOR, MAȘINELOR DE SCRIS, GRAMOFOANELOR ȘI TOT FELUL DE INSTRUMENTE.

BRAȘOV, HOSSZÚ-UTCA NR. 24.

PRIMEȘTE TOT FELUL DE LUCRĂRI ÎN BRANȘĂ.

EXECUTARE
PUNCTUALĂ
ȘI PERFECTĂ

PREȚURI CON-
VENABILE.
GARANȚIE.

(Li 1973)

Incze József

magazin de cuptoare **Dés (Dej)**, str. Bánffy nrul 31.

Nr. telefonului 100.

Nr. telefonului 100.

Mare magazin permanent de cuptoare moderne și multicolore, din material excelent, cămănuri și vetre de fier, specialități de garnituri de încălzitoare rapide cu economie de 40%. Tot aci mare magazin de plăci pentru pâ-

reși și pentru vane. Execută totfelul de lucrări în branșa cuptorării și anume: clădirea, repararea și curățirea cuptoarelor vechi atât în loc cât și în provincie, pe lângă prețuri moderate.

I 2082

La dorință servesc cu mustre.

Premiat Expoziția internaț. de modă, Paris 1911: Grand Prix și med. de aur
Expoziția univ. din Roma 1911: Grand premiul și medalia de aur

La

„Croitoria universală”

I. PETRAȘCU

SIBIU, Str. Cisnădiei 30

Telefon nr. 172.

: Croitorie civilă și militară :

Mare depozit de stofe engleze și indigene, precum și totfelul de articole militare. (1845-30).

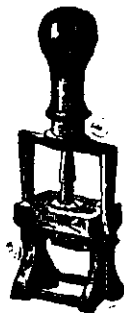

Franz Nöhmeyer, gravor

BRAȘOV (Kronstadt), Michael Weiss-gasse 6.

Execută:

totfelul de gravuri și anume: gravuri pe instrumente, gravuri în ceasuri, sigile etc.

Specialități

de monograme tăiate pe casete, albumuri, genti și bastoane.

Stampile de cauciuc totfelul de firme de metal și email, se execută cu prețuri moderate. (No 2070)

Dacă voești

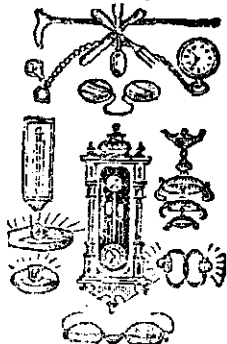
să cumperi bijuterii moderne și veritabile, adresează-te firmei:

Slepák A.

bijutier,
ceasornicar
și
auritor

MAROSVÁSARHELY, Széchenyi-tér nrul 41.

Magazin de ceasuri elvețiene, de aur, argint, oțel, nichel p. buzunar și ceasuri cu pendulă. — Bijuterii fine și Brillante, obiecte de lux veritabile de argint și argint de China, obiecte optice.

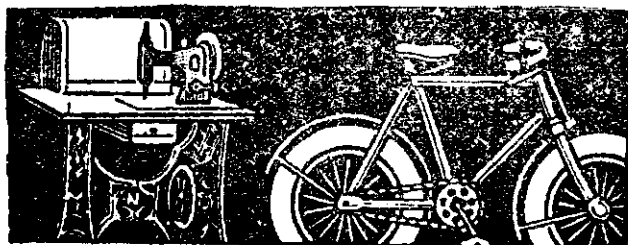

În marele meu atelier se execută totfelul de bijuterii și se reparază cu specialitate bijuterii și ceasuri. — Prețuri convenabile, serviciu prompt. Se 2072

Intreprindere „VATT” mecanică și electrică a lui

LEITNER, Cluj, (Kolozsvár).

Birou și magazin: Széchenyi-tér 41. (Palatul Széki).
Stabiliment: Malom-utca 8.

Va 2071

Reparări de automobile și gumă pentru automobile, mare atelier reparator de mașini de cusut, biciclete, mașini de scris, gramofone; prețuri ieftine, execuție solidă. — La comenzile din provincie nu se socotește pachetarea.

Cine se referă la acest ziar primește 10% rabat.

Prima specialistă vieneză de corsete

JOSEFINA BINDER

LUGOJ, strada Bonnaz numărul 13.

(Bi 2197)

Imi iau voia a atrage luarea a-minte a onor. dame din Lugoj și împrejurime asupra corsetelor mele fără balene, cari formează o talie frumoasă, fără de a strânge sau apăsa.

Ajunge o singură încercare pentru a se convinge despre bunățatea acestora. Prețul e foarte convenabil, cel mai ieftin deja 8 coroane.

Recomandându-mă deosebitului sprijin, semnez cu distinsă stimă și considerație, gata de a servi on. public.

Fiecare corset este produsul meu propriu și nu marfă de fabrică. Se efectuează corsete și corsage după măsură.

Corsete pentru ținută dreaptă, bandaje de dame pentru acumite stări, pentru vătămătură și altele se găsesc aici în mare asortiment

Se primesc reparații și se efectuează — ieftin.

JOSEFINA BINDER.